

Declarație publică pe marginea derapajelor de la procesul democratic din 3 decembrie 2020, comise de către noua majoritate parlamentară PSRM, Partidul Șor și grupul „Pentru Moldova”

7 decembrie 2020

Platforma Națională a Societății Civile din cadrul Parteneriatului Estic condamnă cu vehemență abuzurile comise prin nerespectarea procedurilor legale de promovare a proiectelor de lege comise de către majoritatea parlamentară, formată din Partidul Socialiștilor din Republica Moldova, Partidul Șor și grupul Pentru Moldova, în ședința plenului Parlamentului din 3 decembrie 2020, și anume, adoptarea cu încălcarea flagrantă a procedurii legislative a unor proiecte de legi de importanță majoră pentru securitatea economică, socială și informațională a țării. Derularea evenimentelor la ședința în plen a luat caracteristicile unor înțelegeri dintre clanurile cu interese obscure aflate la putere, punând în pericol relațiile externe cu partenerii strategici SUA, UE și România, camuflând schemele de corupție în proiectul de lege a bugetului și subminând securitatea statului prin proiecte de legi ce alimentează scindarea pe criterii etnice, stimulează separatismul și federalizarea Republicii Moldova.

Totodată, niciunul dintre proiecte nu a fost supus expertizei anticorupție și nu a fost consultat public. La fel, au lipsit avizele comisiilor parlamentare de profil și avizul Guvernului. Proiectele au fost votate în regim de urgență, deși, cu o singură excepție, nu vizează subiecte urgente. Constatăm că majoritatea deciziilor adoptate pe 3 decembrie 2020 au scopul de a submina rolul noului Președinte ales al Republicii Moldova. Îndemnăm deputații în parlament să respecte cu strictețe legea, voința poporului și să se abțină de la promovarea inițiativelor care subminează statul de drept, independența instituțiilor publice, democrația și relațiile externe ale țării, precum și încurajează promovarea schemelor obscure în detrimentul intereselor și obiectivelor naționale. Totodată, îndemnăm Parlamentul să-și exercite pe deplin funcția de control parlamentar, să respecte principiile transparenței decizionale, să nu accepte spre aprobare documente care nu au respectat procedurile legale de consultarea cu publicul, iar instituțiile statului nu trebuie să-și schimbe subordinea în funcție de cine vine la Președinție.

La ședința din 3 decembrie 2020, Parlamentul a adoptat următoarele acte principale:

- În două lecturi în aceeași zi – legea privind trecerea SIS-ului în subordinea Parlamentului. Proiectul a fost înregistrat în parlament de deputații socialiști pe 1 decembrie 2020 și votat peste două zile, fără avizele comisiilor parlamentare și fără existența raportului de expertiză anticorupție, care sunt obligatorii conform legii. Acesta nu a fost discutat nici măcar în comisia Parlamentară privind securitate și ordine publică, care trebuia să prezinte raportul în plenul Parlamentului. Prin dispoziția Președintelui Parlamentului, proiectul a fost transferat pentru examinarea Comisiei juridice, controlată de majoritatea parlamentară. Graba cu care a fost adoptată această inițiativă legislativă nu poate fi explicată decât prin dorința Partidului Socialiștilor din Republica Moldova de a controla politic SIS-ul după pierderea alegerilor prezidențiale de către Igor DODON. De altfel, trecerea SIS-ului sub control prezidențial a fost efectuată tot la solicitarea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova, în anul 2019, când Președinte al țării era liderul informal al acestui partid.

- În două lecturi în aceeași zi – anularea legii din anul 2018 privind vânzarea terenului pe care s-a aflat stadionul republican pentru construcția Ambasadăi SUA în Republica Moldova, după ce a fost înregistrat de deputații socialiști la 1 decembrie 2020. Proiectul, de asemenea, nu a fost discutat în toate comisiile parlamentare și nu a fost supus expertizei anticorupție. Proiectul a fost votat fără avizul Guvernului, care este obligatoriu pentru proiectele ce pot afecta veniturile publice. Avizul Guvernului era imperios necesar și din considerentul că adoptarea acestui proiect poate duce la o înrăutățire a relațiilor bilaterale cu SUA. Menționăm că, la 2 decembrie 2020, Partidul Șor a înregistrat în parlament un proiect de lege de concesionare a acestui teren, iar după adoptarea din 3 decembrie a legii, liderul acestui partid, Ilan ȘOR, a anunțat pe rețelele sociale că va construi pe acest teren un parc de distracții.
- În prima lectură – modificarea legislației cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova. Și acest proiect, înregistrat de deputații socialiști pe 1 decembrie 2020, a fost adoptat fără a fi discutat în prealabil, în lipsa avizului tuturor comisiilor parlamentare și a expertizei anticorupție. Având în vedere că subiectul limbilor vorbite în Republica Moldova este unul deosebit de sensibil pentru societate, adoptarea cu încălcarea legii a acestui proces agravează în mod intenționat tensiunile în societate, aparent cu scopul de a sustrage opinia publică de la problemele reale cu care se confruntă țara (criza pandemică care se agravează, creșterea ratei sărăciei, corupția etc.).
- În prima lectură – modificarea legislației audiovizuale, pentru a reduce volumul obligatoriu al materialului propriu difuzat și a exclude interdicția pentru difuzarea materialelor propagandistice de peste hotare. Acest proiect a fost înregistrat de deputații socialiști pe 23 noiembrie 2020, cu 10 zile până la aprobarea în prima lectură. Nici acest proiect nu a fost discutat în comisia de profil (educație și mass-media) și a fost alocat de președintele Parlamentului pentru a fi prezentat Comisiei Juridice, controlată de majoritatea parlamentară.
- În prima lectură – adoptarea politicii bugetar-fiscale, a bugetelor de stat și de asigurării sociale pentru anul 2021. Proiectele, cu un volum de câteva sute de pagini, au fost publicate de Guvern pentru consultare publică la 30 noiembrie 2020, adoptate de Guvern în aceeași zi și înregistrate în parlament în seara zilei de 1 decembrie 2020. Similar practicii defectuoase deja stabilite, proiectele nu au fost discutate în toate comisiile parlamentare. Deputaților le-a fost acordat mai puțin de 24 de ore pentru a le studia. Având în vedere importanța acestor proiecte, examinarea lor cu a asemenea grabă, chiar și în prima lectură, când se discută chestiunile conceptuale ale legilor, nu poate fi justificată în niciun fel.

La fel trezește îngrijorarea faptul că, în ultima perioadă de timp, deputații din majoritatea parlamentară au înregistrat în parlament mai multe proiecte de legi menite de a reduce democrația parlamentară. Tot în ședința din 3 decembrie 2020 a fost modificată componența biroului permanent al Parlamentului – organul care stabilește agenda parlamentară. A fost redus numărul reprezentanților Partidului Democrat din Moldova, care acum este în opoziție, pentru a asigura controlul majorității parlamentare asupra biroului permanent. Acest comportament este iresponsabil și nu poate decât să știrbească și mai mult încrederea în Parlament. [Comisia de la Venetia](#) s-a pronunțat împotriva reducerii democrației la un simplu majoritarism: „Democrația nu poate fi redusă la guvernarea majorității; regula majorității este limitată de Constituție și de lege, în primul rând pentru a proteja interesele minorităților. Desigur, majoritatea conduce țara în timpul unei perioade legislative, dar nu trebuie să supună minoritatea; are obligația de a-i respecta pe cei care au pierdut ultimele alegeri”.

Semnatarii Declarației:

1. Transparency International Moldova
2. Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT
3. Centrul pentru Jurnalism Independent
4. Institutul de Dezvoltare Urbană
5. Asociația Presei Independente
6. Asociația Promo-LEX
7. Institutul European de Studii Politice
8. Centrul Internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii „La Strada”
9. Institutul pentru Drepturile Omului
10. „Ave Copiii”
11. Centrul de Resurse Juridice din Moldova
12. Centrul Național al Romilor
13. Institutul pentru Politici și Reforme Europene
14. Centrul Analitic Independent Expert-Grup
15. Uniunea Organizațiilor Invalizilor din Moldova
16. Comunitatea WatchDog.md
17. ESGA (Experts for Security and Global Affairs)
18. Amnesty International Moldova
19. Asociația Națională a Para-juriștilor din Republica Moldova
20. CASMED
21. Local Democracy Agency Moldova
22. INVENTO
23. Centrul de Instruire și Dezvoltare Educațională
24. Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă
25. Asociația pentru Reabilitarea Invalizilor din Republica Moldova
26. Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități
27. Alianța INFONET
28. Institutum Virtutes Civiles
29. Медиа Центр Приднестровья
30. Centrul de Politici și Reforme
31. Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”
32. Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova
33. Asociația Femeilor Profesioniste și de Afaceri din Moldova
34. Congresul Autorităților Locale din Moldova
35. Asociația pentru Politică Externă
36. INTECO
37. „Mame în Acțiune”
38. „Femeia și Copilul- Protecție și Sprijin”
39. Centrul „Pro-Europa” din Comrat
40. Centrul Regional de Dezvoltare Durabilă din Ungheni
41. Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova
42. Centrul Regional „Contact” Bălți
43. Grupul de Inițiativă a Tinerilor pentru Viitor
44. Centrul de Informare și Susținere a Tinerilor Economisți „CERTITUDINE”
45. Centrul Național de Asistență și Informare a ONG-urilor din Moldova CONTACT

46. „Pro Cooperare Regională”
47. Asociația Micului Business din Moldova
48. Centrul pentru Dezvoltare și Management
49. Centrul de Dezvoltare Economică și Afaceri Publice
50. Business Consulting Institute
51. Rețeaua Națională LEADER în Moldova
52. „Terra-1530”
53. Asociația Femeilor pentru Protecția Mediului și Dezvoltarea Durabilă
54. Centrul de Consultanță Ecologică Cahul
55. BIOS
56. ECOTOX
57. Organizația Teritorială Ștefan-Vodă a Mișcării Ecologice din Moldova
58. Centrul Regional de Mediu din Moldova
59. Asociația pentru Valorificarea Deșeurilor
60. Mișcarea Ecologistă din Moldova
61. „Hai Moldova”
62. Centrul Regional al Studiilor de Mediu ECOS
63. Centrul Republican pentru Copii și Tineret Gutta-Club
64. Asociația Internațională a Păstrătorilor Râului „Eco-Tiras”
65. „Cutezătorul”
66. „Caroma-Nord”
67. Eco-Contact
68. „BIOTICA”
69. Centrul Național de Mediu
70. Alianța pentru Eficiență Energetică și Regenerabilă
71. Automobil Club Moldova
72. Eco-Sor
73. GREEN-School
74. Institutul de Instruire în Dezvoltare „MilleniuM”
75. Consiliul Național al Tineretului din Moldova
76. „Tinerii pentru Dreptul la Viață”
77. Fundația Est-Europeană
78. Agenția de Cooperare Transfrontalieră și Integrare Europeană
79. „Eco-Răzeni”
80. Institutul de Politici Publice
81. Fundația pentru Dezvoltare din Republica Moldova
82. „Interacțiune”
83. Fundația pentru Educație și Dezvoltare din Moldova
84. AEGEE-Chișinău
85. Centrul de Inovare și Politici din Moldova
86. Asociația Regională a mamelor cu mulți copii și a femeilor-întreprinzători din Găgăuzia „VESTA”
87. Centrul European pentru Inițiative civile „Stalker”
88. Platforma pentru Cetățenie Activă și Parteneriat pentru Drepturile Omului CAP
89. Institutul Muncii
90. Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova
91. Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova
92. Federația Sindicatelor din Construcții și Industria Materialelor de Construcții SINDICONS

93. Federația Sindicală „SĂNĂTATEA” din Republica Moldova